

03.02.2022. Apaļo kokmateriālu kvalitātes standarta aktualizācijas darba grupa
Sanāksme Nr. 31
Taras kluči un III šķiras zāģbaļķi

Sanāksmes dalībnieki:

Armands Lībietis, SIA "DLLA"

Edgars Bertāns, SIA "ERTE Grupa"

Juris Meirāns, AS "Latvijas valsts meži"

Modris Puslis, AS "Stora Enso Latvija"

Raivo Ošis, SIA "Metsa Forest Latvia"

Uldis Puriņš, SIA "Kubikmetrs"

SIA "VMF LATVIA":

Gatis Juhņēvičs, Mārtiņš Gaigals

SIA "Latvijas Kokmateriālu uzmērīšanas un uzskaites vadība":

Jānis Magaznieks, Kristīne Kenigsvalde

Darba kārtība:

J. Magaznieks iepazīstina ar plānoto darba grafiku – darba grupas sanāksmes organizēt katru otro nedēļu.

J. Magaznieks informē, ka šīs dienas sanāksmē plānota diskusija par lapu koku un skuju koku taras kluču un priedes un egles III šķiras zāģbaļķu koksnes vainu robežvērtībām.

J. Magaznieks uzsāk diskusiju par koksnes vainu robežvērtību tabulu un lūdz darba grupas dalībniekus, atskatot vainas robežvērtības, paralēli domāt arī vainas vērtēšanu.

J. Meirāns jautā, vai ir būtisks pamatojums, lai kvalitātes prasībās iekļautu noteiktu zara diametru – 3 cm. J. Meirāns ierosina, ka zara augstumu varētu nevērtēt līdz noteiktam zara diametram.

J. Magaznieks lūdz sortimentu pārstrādātāju viedokli.

U. Puriņš komentē, ka zara diametram nav tik izšķirošas nozīmes, cik atzarošanas kvalitātei. Ierosina pie zara caurmēra 3 cm noteikt zara augstumu 5 cm.

A. Lībietis atbalsta, ka zara augstums būtu vērtējams no zara caurmēra 3 cm.

J. Meirāns komentē, ka, lai mežizstrādē nodrošinātu zemāku zara augstuma, haresteram nākas vairākas reizes atgriezties un tādējādi veidojas lielāki stumbra mehāniskie bojājumi un rosina atstāt iepriekšējo zara augstuma robežvērtību - 8 cm.

U. Puriņš, atbalsta, ka zara augstuma robežvērtība tiek atstāta 8 cm un komentē, ka līdz šim ražošanā nav bijušas problēmas ar šo koksnes vainu.

J. Meirāns jautā, vai pie sala un zibens plaisām būtu izdalāma pieļaujamība atkarībā no caurmēra?

J. Magaznieks izsaka priekšlikumu, ka līdz 30 cm caurmēram sala un zibens plaisas nebūtu pieļaujamas, virs 30 cm - pieļauj.

U. Puriņš atbalsta, ka sala un zibens plaisas netiek pieļautas.

J. Meirāns komentē, ka pie gāšanas un sagarumošanas plaisām vainas robežvērtību tabulā paredzēta redukcija un jautā, vai šī vaina realitātē tiek reducēta?

G. Juhņēvičs komentē, ka kokmateriālu grupveida uzmērīšanā nepiemēro redukcijas – ja gāšanas un sagarumošanas plaisas skar darba cilindru, tad sortiments tiek brāķēts.

J. Meirāns jautā, cik lielā mērā iespējams novērtēt gāšanas un sagarumošanas plaisas un to ietekmi uz darba cilindru, veicot vērtēšanu grupveidā ar foto apstrādes tehnoloģijām.

G. Juhņēvičs informē, ka vērtēšana ir pietiekami sarežģīta, īpaši no resgaļa, tomēr tā šobrīd nav ļoti liela problēma – ar foto apstrādes tehnoloģijām tiek iegūtas augstas kvalitātes bildes.

J. Meirāns rosina šo vainu pārvietot uz nemainīgā brāķa sadaļu.

G. Juhņēvičs uzsver, ka vispirms būtu nepieciešams izvērtēt, kāda ir šīs vainas standartnovirze.

U. Puriņš komentē, ka līdz šim nav bijušas problēmas ar koksnes vainu “blīzums”.

A. Lībietis atbalsta, ka vienpusīgo līkumainību varētu palielinātu uz 6%.

J. Meirāns piedāvā koksnes vainu “līkumainība” aprakstīt līdzīgā veidā kā tas ir pie zāģbaļķiem - sadalot līkumainību līdz noteiktiem caurmēriem, jo tā ir būtiskāka mazāka caurmēra sortimentiem.

J. Meirāns jautā, kā mainījusies sortimentu garuma specifika?

A. Lībietis komentē, ka ir gan īsie, gan garie sortimenti - tas ir ļoti individuāli katram pārstrādātājam. Ja tievajiem sortimentiem tiek palielināta līkumainība, tad noteikti nepieciešama vērtēšana.

U. Puriņš neatbalsta līkumainības robežvērtību palielināšanu.

J. Magaznieks izsaka priekšlikumu, ka virs 30 cm caurmēram līkumainību varētu nevērtēt un jautā, vai nepieciešams šāds dalījums?

U. Puriņš atbalsta, ka taras klučiem caurmērā virs 30 cm varētu nevērtēt līkumainību.

A. Lībietis komentē, ka šis ir jautājums par resursu pieejamību, praksē sortimentus ar lielāku līkumainību liekam atsevišķi un zāģējam īsākā sortimentā un ierosina šo jautājumu AS “Latvijas valsts meži” uzdot plašāk arī citiem taras kluču pircējiem un izmantotājiem.

G. Juhņēvičs informē, ka koksnes vaina “līkumainība” ir iekļauta nemainīgajā brāķī. Būtu jāizvērtē, kā līkumainības vērtēšanas sadalīšana ietekmē nemainīgo brāķi, veicot modelēšanu ar vēsturiskajiem datiem par izkliedi.

J. Magaznieks lūdz VMF LATVIA līdz nākamajai sanāksmei izvērtēt, kā līkumainības izvērtēšana ietekmēs nemainīgo brāķi.

A. Lībietis lūdz precizēt jautājumu par nemainīgo brāķi – līkumainību vērtē harvesteru operatori, kad tiek atvesta krava ar līkumainiem sortimentiem, būtu nepieciešama iespēja to nokraut atsevišķi un vienoties par cenu.

J. Meirāns informē, ka nemainīgais brāķis tiek noteikts uz kontroļsortimentu pamata. Tas nozīmē, ka kravās, kurās būs ļoti maz sortimentu ar līkumainību un kravās, kurās būs liels šādu sortimentu īpatsvars – konkrētā nemainīgā brāķa vērtība būs vairāk vai mazāk atbilstoša. Nemainīgā brāķa piemērošana ir visas grupveida uzmērīšanas pamatā tādēļ, ka šī vaina grupveidā nav vizuāli novērtējama. Gadījumos, kad klients ir izvēlējies individuālo uzmērīšanu, nemainīgais brāķis netiek piemērots.

U. Puriņš uzsver, ka būtu jābūt iespējai vērtēt kravu arī individuāli, jo viena koksnes vaina lielā daudzumā tomēr ir ražošanas brāķis.

R. Ošis komentē, ka gadījumos, kad ir laba tirgus situācija, taras kluči tiks pirkti labi un jautā, vai pie sliktākas tirgus situācijas netiks izvilks standarts un veikta pastiprināta brāķēšana.

J. Magaznieks jautā, vai būtu iespējams ielikt kaut kādu nemainīgā brāķa robežu kravām, kurām ir pārāk liels brāķis, lai tomēr nodrošinātu iespēju izteikt pretenzijas šādā situācijā.

G. Juhņēvičs informē, ka kaimiņu valstī tiek lietotas kvalitātes prasības individuāli un ir vērtēšana kravai un sainim, FotoWeb gadījumā kravai, kas uzmērīta naktī, jāpavērtē, kas notiks ar šādu kravu.

A. Lībietis ierosina noteikt nemainīgā brāķa robežu līdz 30%.

J. Meirāns lūdz padalīties, kāds bijis lielākais līkumaino sortimentu īpatsvars kravā un uzsver, ka šīs sanāksmes diskusijas mērķis nav tikai AS "Latvijas valsts meži" kvalitātes prasības, bet prasības nozares līmenī iepērkot taras klučus.

J. Magaznieks lūdz G. Juhņēviču sagatavot dažus piemērus (no statistikas) par ekstremālākajiem gadījumiem no līkumainības viedokļa.

A. Lībietis uzsver, ka nemainīgais brāķis līdz 30% būtu attiecināms uz visām vainām, kas ietilpst nemainīgajā brāķī. A. Lībietis informē, ka situācijās ar citiem piegādātājiem, kravas ar augstu nemainīgā brāķa procentu tiek atgrieztas.

J. Magaznieks uzsver, ka jautājums par līkumainības robežvērtībām un kopējā brāķa procentu, lai atgriestu kravu, šobrīd paliek atvērts turpmākai diskusijai.

J. Magaznieks jautā darba grupas viedokli par koksnes vainu "dvīņserde".

A. Lībietis atbalsta, ka šāda vaina nav pieļaujama, tomēr rosina šo vainu prasībās neiekļaut.

U. Puriņš informē, ka vaina ir pieļaujama, ja ir bez mizas ieauguma.

G. Juhņēvičs informē, ka dvīņserdi grupveidā ar FotoWeb īsti nav iespējams novērtēt.

J. Meirāns ierosina kopējai izpratnei koksnes vainu "dvīņserde" apskatīt pie vainas vērtēšanas.

J. Meirāns informē, ka koksnes vaina "saussāns" ir nemainīgā brāķa sastāvdaļa, būtu vērts to pārrunāt pie vērtēšanas sadaļas.

A. Lībietis uzsver, ka koksnes vaina "saussāns" ir viena no būtiskākajām vainām un rosina vainu pieļaut ārpus darba cilindra un tai būtu jāiekļaujas līdz 30% nemainīgā brāķa.

J. Meirāns uzsver, ka līkumainība, saussāns un zari tiek iekļauti nemainīgajā brāķī.

A. Lībietis rosina domāt par kopīgiem risinājumiem situācijās, kad kravā nemainīgais brāķis ir vairāk par 30%.

J. Magaznieks jautā, vai trupe, kas nākusi no saussāna, ir redzama gala plaknē.

A. Lībieris uzsver, ka saplaisājušu un trupējušu sortimentu piegāde nav pieļaujama.

J. Meirāns informē, ka šobrīd kopā tiek jauktas divas dažādas lietas – nemainīgais brāķis atspoguļo trīs vainas – saussānu, līkumainību, zarus, citas vainas ir uzmērāmas pēc fakta. Par pērējām vainām, kuras iepriekš netika reglamentētas, šobrīd ir atvērta diskusija.

J. Meirāns aicina vainas izskatīt pēc to būtības.

J. Meirāns ierosina koksnes vainu "irdenā meža trupe" izteikt līdzīgā veidā kā apses zāģbaļķiem vai III šķiras zāģbaļķiem - irdena mežā trupe 1/4 no diametra gala plaknes.

U. Puriņš komentē, ka apses zāģbaļķiem ir cits apstrādes cikls, gulsni pamatā apstrādā uz lentzāģiem.

A. Lībietis komentē, ka koksnes vaina "zilējums" atstājama pilnā apmērā.

J. Magaznieks informē, ka par irdeno glabāšanas trupi vēl nepieciešama plašāka diskusija.

J. Meirāns lūdz VMF LATVIA komentēt, kādā veidā un pēc kādām pazīmēm uz sauskaltušiem skujkokiem būs iespējams novērtēt cietās trupes klātbūtni?

G. Juhņēvičs informē, ka sauskaltušie kokmateriāli tiek vērtēti kā brāķis, viena no pazīmēm ir mizas neesamība sāna plaknē.

J. Meirāns uzsver, ka to nav iespējams izvērtēt, visi šie kokmateriāli tiks izbrāķēti.

J. Magaznieks jautā, vai sauskaltušais materiāls būtu izmantojams kāda produkta ražošanā?

U. Puriņš informē, ka SIA "Kubikmetrs" nav šāda produkta ražošanas.

A. Lībietis informē, ka sauskaltušais materiāls ir izmantojams skaliņu ražošanai.

J. Magaznieks informē, ka pirms sanāksmes saņēmis jautājumu no viena taras pārstrādātāja, vai potenciāli būtu iespēja atrast veidu, kā sauskaltušo materiālu izdalīt kā atsevišķu produktu?

J. Meirāns komentē, ka šāda produkta izdalīšanas būtu neracionāla un sarežģīta no loģistikas viedokļa.

R. Ošis piekrīt J. Meirānam, ka nebūtu vērts atsevišķi izdalīt papildus sortimentu ar limitētu realizācijas iespēju.

J. Meirāns informē, ka, ņemot vērā pircēju iebildumus par sauskaltušā materiāla apjomu, šādas kravas tiek izdalītas atsevišķi, īpaši, ja lielākajā cirsma daļā ir sauskaltuši kokmateriāli.

J. Magaznieks rezumē, kuras koksnes vainas būtu apskatāms pie vērtēšanas sadaļas – līkumainība, saussāns, dvīņserde.

J. Magaznieks lūdz darba grupas dalībniekus atsūtīt priekšlikumus līdz nākamajai sanāksmei. Nākamā sanāksme plānota 17. februārī plkst. 10.00 - 11.00.

Diskusiju rezultātā darba grupa nonāk pie koksnes vainu robežvērtību sadalījuma projekta taras klučiem:

Vainas nosaukums	Maksimāli pieļaujamās koksnes vainas		Vainas vērtēšana	Redukcija
	SKUJKOKU/ LAPKOKU TARAS KLUČI	Komentārs		
Zari	Zara D sākot no 3 cm		1.1/ 1.2	Nav
	Zara H līdz 8.0 cm	Papildus izmaksas apzāgēšanai; harvesteram bez atgriešanās nav iespējams atzarot, papildus atzarošana ar risku sabojāt kokmateriālu (mehāniskie bojājumi)		
Sala un zibens plaisas	Nepieļauj	Vai nenovienādot ar apses un melnalkšņa zāģbaļķu kvalitātes prasībām?	-	Nav
Gāšanas un sagarumošanas plaisas	Pieļauj ārpus darba cilindra		2.9	G, C* ind.
Vienpusīgā līkumainība	līdz 4.0 % (Vai 6%) (Virs 30 Dt nevērtē)	1. Robežvērtības ir diskutējamas 2. Kopējā "brāķa" procents (30%), lai atgrieztu kravu?	3.6	G
Daudzpusīgā līkumainība	līdz 2.0 % (Virs 30 Dt nevērtē)	Praktiskajā vērtēšanā: iedomātā cilindra vērtēšana; vienkāršota	3.8	C
Dubultgalotne	Nepieļauj		-	Nav
Dvīņserde (I variants)	Nepieļauj		-	Nav
Dvīņserde (bez mizas ieauguma) (II variants)	Pieļauj (definīcijas+robežas)	Jautājums pie vērtēšanas ar attēliem izpratnei ko pieļaut un ko nepieļaut	-	
Ūdens (mitruma) ielāsme	Pieļauj (Egle)		-	Nav
Saussāns (I variants)	Pieļauj ārpus kokmateriālu darba cilindra	Praktiskajā vērtēšanā; ieteikums izdalīt, kurā stumbra daļā atrodas	4.8	G, C
Irdena meža trupe (kodoltrupe)	D kodola trupe līdz 1/5 no D gala plaknes caurmēra		5.2	Nav
Aplievas iekrāsojums/ zilējums	Pieļauj			
Irdena/cieta glabāšanas trupe (aplievas trupe)	līdz 10 % no D gala plaknes caurmēra		5.8	Nav
Mehāniskie bojājumi	Pieļauj ārpus kokmateriāla darba cilindra		7.2	C
Apogļojums	Nepieļauj		-	Nav
Metāla ieslēgumi	Nepieļauj		7.4/ 7.5	Nav